

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2021-07-06
Stockholm

Mål nr
P 2766-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-13 i mål nr P 6562-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Skuruparkens vänner

Ombud: Jur. dr. J.C.

Motpart

P.H.

Ombud: Advokat N.L.

SAKEN

Bygglov i efterhand för nybyggnation av stuga 45 på fastigheten A i Nacka kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar P.H.s yrkanden.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och stadsbyggnadsnämndens i Nacka kommun beslut den 20 juni 2018 (§ 169, dnr B 2016-001937) och avslår P.H.s ansökan om bygglov.
-

Dok.Id 1701149

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skuruparkens vänner har *i första hand* yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och avslå ansökan om bygglov. Skuruparkens vänner har *i andra hand* yrkat att ärendet ska återförvisas till kommunen för förnyad handläggning.

P.H. har motsatt sig ändring.

P.H. har för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen dels ska upphäva Miljö- och stadsbyggnadsnämndens föreläggande om rivning av altan och skärmtak samt sänkning av byggnadens höjd, dels bevilja bygglov för loft och altaner med tillhörande skärmtak.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skuruparkens vänner har till stöd för sin talan, som tillägg till vad de tidigare anfört, uppgett i huvudsak följande.

I området finns det inget samlat system beträffande avloppsvattenhanteringen och inte heller kommunalt VA. Det är ovisst hur det fasta hushållsavfallet tas om hand. Det saknas kunskap om hur utsläpp från stugan på tomt 45, ensam eller tillsammans med de andra stugorna, påverkar möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormen för vatten i Skurusundet. I kommunens översiktsplan beskrivs Skuruparken som ett område innehåller naturvärden klass 2 och 3 i form av barrskog och ädellövskog samt höga upplevelse- och rekreationsvärden. Strandskyddet är utökat till 300 meter på land. Skuruparken ligger som en ensam naturmarksenklav och kan på kartan i översiktsplanen ses som en viktig förbindelse mellan grönområdena Nyckelviken och Tollare naturreservat. Sammantaget är marken från allmän synpunkt inte lämpad för denna typ av bebyggelse.

I området saknas det iordningsställda vägar och terrängkörningslagen är tillämplig, trots det kör många bil i området.

Nacka kommun har, efter att i domstol fått två reservatsbeslut upphävida av formella skäl, fattat beslut om att inte gå vidare i processen med att inrätta naturreservat. Skogsstyrelsen har pekat ut nyckelbiotoper i parken, vilket visar på områdets mycket höga naturvärden. Varje hus i området innebär ett ökat slitage. Länsstyrelsens beskrivning av området visar också Skuruparkens höga biologiska värden samt dess centrala betydelse för friluftslivet.

Skuruparkens vänner har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

P.H. har till stöd för sin talan, som tillägg till vad han tidigare anfört, uppgett i huvudsak följande.

Vad gäller avlopp har kommunen år 2013 gjort en inventering av stugornas avlopp. Kommunen kom då fram till att med en korrigering av fem stugors avlopp var inte den mängd grävatten som släpps ut något som skapar problem vare sig för naturen eller i form av exempelvis lukt. I området finns det totalt tre toalettbyggnader som stugföreningen förvaltar, totalt är det fråga om sex torrdass. Utöver detta har många stugor egna torrdass. Enligt stugägarföreningen förekommer det inte att någon latrin stannar kvar i parken. Under vår, sommar och höst har stugägarföreningen tre stora soptunnor dit allt hushållsavfall fraktas. Två gånger om året beställer föreningen container där stugägarna kan göra sig av med annan typ av skräp.

P.H. har även ifrågasatt om Skuruparkens vänner har klagorätt i målet.

P.H. har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bakgrund

Fastigheten A, Skuruparken, ägs av JM AB. I Skuruparken finns det sedan 1940-talet tomter som arrenderas ut av jordägaren, idag finns i området ca 60–70 stugor på sådana tomter. P.H. arrenderar sedan år 2005 tomt nr 45.

Av utredningen i målet framgår att det sedan den 28 februari 1980 gäller ett utvidgat strandskydd om 300 meter på platsen. Stugan på tomt nr 45 är belägen ca 125 meter ifrån vattenlinjen och således inom det område som omfattas av detta utvidgade strandskydd. Området är inte detaljplanelagt. I Nacka kommuns översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 21 maj 2018, framkommer att området Skuruparken innehåller naturvärden klass 2 och 3 i form av barrskog och ädellövskog samt höga upplevelse- och rekreationsvärden.

P.H. tog över en befintlig stuga när han ingick arrendeavtalet med jordägaren. År 2005–2006 monterade P.H. ned denna stuga och brände de rester som inte kördes till återvinningsstationen. P.H. uppförde den nya stugan år 2006–2007.

Mark- och miljööverdomstolen har idag även prövat frågan om strandskyddsdispens i efterhand för nybyggnation av samma stuga samt föreläggande vid vite om delvis rivning av stugan i mål nr M 2761-20.

Klagorätt

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att Skuruparkens vännar uppfyller kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken och att det aktuella bygglovsbeslutet är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen. Att det, såvitt framkommit, inte längre pågår något arbete med att inrätta ett naturreservat i området ändrar inte denna bedömning. I likhet med mark- och miljödomstolen anser därmed Mark- och miljööverdomstolen – vid en konventionsenlig tolkning av 13 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL – att bygglovsbeslutet ska anses angå föreningen på det sätt som avses i bestämmelsen och föreningen ha klagorätt i målet.

Tillåtligheten av P.H.s yrkanden

P.H. har inte överklagat mark- och miljödomstolens dom. Mark- och miljööverdomstolen kan därmed inte ta upp hans yrkanden om ändring av underinstansernas avgöranden till prövning. Yrkandena ska således avvisas.

Bygglov

Frågan är om den ansökta åtgärden, i det begränsade utförande som nämnden nu beslutat om, utgör en lämplig markanvändning enligt 2 kap. 2 § PBL.

Mark- och miljööverdomstolen har denna dag i mål nr M 2761-20 beslutat att strandskyddsdispens i efterhand inte kan ges för en byggnad på den aktuella platsen och att P.H.s ansökan om strandskyddsdispens därmed ska avslås. Även om strandskyddet prövas separat från prövningen av bygglov kan den omständigheten att byggnaden placeras inom strandskyddat område i vissa fall utgöra hinder mot att bygglov meddelas (jfr MÖD 2013:29).

Med beaktande av att en byggnation på platsen inte har befunnits vara förenligt med strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken bedömer Mark- och miljööverdomstolen att marken inte är mest lämpad att användas för att bebyggas med en stuga.

Slutsats

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut upphävas i dess helhet och P.H.s ansökan om bygglov avslås.

Domen kan enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Ulf Wickström, tekniska rådet Mats Kager och hovrättsrådet Petra Bergman, referent.

Föredragande har varit Erica Ehne.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-02-13
meddelad i
Nacka

Mål nr P 6562-19

PARTER

Klagande

1. Nacka Miljövårdsråd

2. Skuruparkens vänner

Motpart

1. P.H.

Ombud: Advokat N.L.

2. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2019-08-21 i ärende nr 403-33355-2018, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov i efterhand för nybyggnation på fastigheten A i Nacka kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.

2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 626885

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40

E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M.

Nacka Miljövårdsråd och **Skuruparkens vänner** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommuns (nämnden) beslut att bevilja bygglov.

Skuruparkens vänner har också yrkat att mark- och miljödomstolen håller syn på fastigheten.

Nacka miljövårdsråd har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Miljövårdsrådet är en icke vinstdrivande förening som sedan bildandet 1969 har haft som huvudsakligt ändamål att tillvarata miljöintressen. Föreningen har allmänhetens stöd vilket framgår på flera sätt, bland annat genom att den har varit remissorgan för alla Nacka kommuns planfrågor sedan 1969. Den har också bidragit till att föra ut miljöfrågor till debatt i Nacka. Föreningen har drygt 100 personer som medlemmar och därutöver fyra organisationer vilka i sin tur har hundratals medlemmar.

Skuruparken är ett till största delen ett strandskyddat natur- och rekreationsområde som har varit naturreservat och där arbete pågår med att åter inrätta ett naturreservat. Det är ett område som inte är planlagt och som inte heller är lämpligt att bebygga.

Stugorna i parken har tillkommit utan bygglov och utan ordnad plan för bland annat avlopp och vägar. Huset saknar anordningar för att ta hand om avlopp från toalett, disk, tvätt och dusch varför det av miljöskäl är orimligt att bevilja bygglov.

Skuruparkens vänner har till stöd för sina yrkanden anfört i huvudsak följande.

Föreningen har varit verksam i femton år, under den tiden har föreningen haft täta kontakter med politiker och andra miljöorganisationer samt engagerat sig i den

allmänna debatten. Föreningen har ett stort antal medlemmar bestående av bland annat bostadsrättsföreningarna Skuruäng, Saltängen, Bostaden och Skuruhäll.

Arbete pågår med att inrätta ett naturreservat i Skuruparken med syfte att bevara och utveckla områdets värden för kulturhistoria, rekreation och biologisk mångfald. Skogsstyrelsen har pekat ut Skuruparken som ett område med höga naturvärden. Stugorna i Skuruparken saknar bygglov, avlopp, ordnade toalettförhållanden, el, och lämpliga vägar. Bebyggelsen ger ett disparat intryck som stör naturupplevelsen.

Den aktuella stugan är mycket större än den tidigare och avviker från övrig bebyggelse i parken. Mark som har betydelse ur allmän synpunkt på grund av natur- eller kulturvärden ska skyddas, likaså ska det rörliga friluftslivet skyddas. Stugan utgör därför en olämplig bebyggelse i området. Sicklaön exploateras i stor utsträckning varför det är ett stort behov att behålla grönområden som Skuruparken obebyggt.

Situationen med stugorna i Skuruparken är komplicerad, för att till fullo förstå problemet behövs ett platsbesök.

DOMSKÄL

Frågan om syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Av förarbetena framgår att bedömningen av om syn behöver hållas får utgå från målets beskaffenhet och de utredningsåtgärder som vidtagits i målet i övrigt, se prop. 2009/10:215 s. 204.

Mark- och miljödomstolen anser att den befintliga utredningen i målet är tillräckligt för att bedöma de aktuella frågorna. Med hänsyn till målets beskaffenhet och det material som finns tillgängligt i målet anser mark- och miljödomstolen därför att syn på platsen inte behövs. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Föreningarnas klagorätt

Mark- och miljööverdomstolen prövade i mål nr P 2921-18, dom den 22 november 2018, om ett beslut om bygglov utanför detaljplanelagt område kunde vara ett sådant miljöbeslut på vilket en förening ska ha rätt att klaga enligt artikel 9.3 Århuskonventionen.

I Mark- och miljööverdomstolens mål avsåg bygglovet en nybyggnad av ett enbostadshus på en fastighet som låg inom ett riksintresse för naturvård och kultur- miljö- och naturvård samt i närheten av två naturreservat. Området hade blivit utpekade i den kommunala översiktsplanen som ett område som var ekologiskt särskilt känsligt och med särskilt höga värden för naturvård, friluftsliv och kulturmiljö- och naturvård. Bygglovs- ansökan avsåg ett enbostadshus om cirka 425 kvadratmeter byggnadsarea i tre plan. I målet tillämpades 9 kap. 31 § PBL med hänvisning till 2 kap. samma lag och till reglerna i 3 kap. miljöbalken. Eftersom prövningen av om bygglov kunde ges skulle ske utifrån bestämmelser som var direkt relaterade till miljön och innefattade en bedömning av åtgärdens påverkan på miljön var beslutet enligt Mark- och miljö- överdomstolens mening ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i Århus- konventionen. Enligt Mark- och miljööverdomstolen skulle bestämmelsen om klagorätt i 13 kap. 8 § PBL tolkas på ett sätt som stämmer överens med Århuskonventionen och föreningen ansågs därmed ha rätt att klaga på bygglovs- beslutet.

I detta mål ligger fastigheten, A i Nacka kommun, utanför detalj- planelagt område och omfattas inte heller av några områdesbestämmelser. Fastigheten har tidigare omfattats av ett naturreservat vilket nu är upphävt. Det framgår dock av utredningen i målet att arbete pågår med att åter inrätta ett naturreservat i området. Fastigheten omfattas inte av något riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken, men området är utpekade i den kommunala översiktsplanen som ett område med höga upplevelse- och rekreationsvärden samt med naturvärden i klass 2 och 3. Skogsstyrelsen har pekade ut området som nyckelbiotop för flera olika trädslag.

Även om omständigheterna i detta mål skiljer sig något från omständigheterna i Mark- och miljööverdomstolens avgörande, avser prövningen även i detta mål en bedömning av åtgärdens påverkan på miljön och om marken är lämplig för bebyggelse med hänsyn till naturvärdena på platsen. Det framgår av utredningen att platsen för den sökta åtgärden ligger i ett område med höga naturvärden. Sammantaget finner mark- och miljödomstolen att det aktuella beslutet, med beaktande av Mark- och miljööverdomstolens avgörande och omständigheterna i övrigt, är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen. Då de båda organisationerna uppfyller kraven i 16 kap. 13 § miljöbalken ska deras överklaganden tas upp till prövning i sak.

Prövning i sak

Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömning som länsstyrelsen gjort avseende bygglov. Vad klagandena anfört föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 5 mars 2020.

Malin Wik

Maria Bergqvist

I domstolens avgörande har rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist deltagit. Föredragande har varit tingsnotarien Maximilian Freire Zetterström.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.